

Inhämtning av uppgifter om elektronisk kommunikation vid Polis- myndigheten (region Stockholm och region Bergslagen)

1. BAKGRUND M.M.

Säkerhets- och integritetsskyddsmyndigheten har granskat två ärenden i vilka Polismyndigheten beslutat om inhämtning av uppgifter om elektronisk kommunikation. Besluten fattades den 24 maj 2019 (region Stockholm)¹ respektive den 2 september 2019 (region Bergslagen)² med tillämpning av lagen (2012:278) om inhämtning av uppgifter om elektronisk kommunikation i de brottsbekämpande myndigheternas underrättelseverksamhet (inhämtningslagen).

I båda besluten anges att den brottsliga verksamhet som ligger till grund för inhämtningen av uppgifter om elektronisk kommunikation innefattar *förberedelse till mord*.

Enligt 2 § första punkten inhämtningslagen får uppgifter inhämtas om omständigheterna är sådana att åtgärden är av särskild vikt för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet som innefattar brott för vilket det inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i två år. Av 23 kap. 2 § tredje stycket brottsbalken framgår att det för osjälvständiga brottsformer, såsom förberedelse, inte föreskrivs något straffminimum.

2. UTREDNINGEN

Nämnden har tagit del av handlingarna i inhämtningsärendena. I det ena ärendet har Polismyndigheten (region Bergslagen) inte upprättat ett specifikt beslutsunderlag, utan i stället inkommit med två underrättelseuppslag och ett utdrag från Polismyndighetens it-system för underrättelseverksamhet.

Polismyndigheten har på nämndens frågor sammanfattningsvis uppgett följande. Av misstag har den osjälvständiga brottsformen förberedelse till mord

¹ Nämndens dnr 195-2019.

² Nämndens dnr 159-2019.

angetts som grund för besluten i de båda ärendena. Straffet för förberedelse får sättas under den lägsta gräns som gäller för fullbordat brott. Den angivna brottsformen är alltså inte förenlig med de krav som anges i inhämtningslagen. Den vid beslutstillfällena tillgängliga underrättelseinformationen gav vid handen att mord kunde antas komma att begås. Den brottsliga verksamhet som inhämtningen avsåg att förebygga eller förhindra borde därför rätteligen ha angetts till mord.

Vidare har Polismyndigheten uppgett att anledningen till att det i ett av ärendena inte upprättats ett beslutsunderlag i enlighet med då gällande riktlinjer för hanteringen av inhämtningsärenden³ beror på förbiseende.

3. NÄMNDENS BEDÖMNING

Polismyndigheten har av misstag angett att den brottsliga verksamhet som låg till grund för besluten innefattade förberedelse till mord. Nämnden konstaterar att för beslut om inhämtning av uppgifter enligt inhämtningslagen krävs bl.a. att den brottsliga verksamheten innefattar ett brott för vilket det inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i två år. Det innebär att brottslig verksamhet i form av förberedelse till mord inte kan ligga till grund för beslut om inhämtning. Såsom besluten i ärendena har utformats har de således saknat stöd i lag och för det förtjänar Polismyndigheten kritik. Av utredningen framgår emellertid att det i de båda ärendena funnits förutsättningar för beslut om inhämtning av uppgifter för att förebygga eller förhindra mord. Rättsliga förutsättningar för besluten, om den brottsliga verksamheten angetts korrekt, har därmed förelegat.

Nämnden har tidigare betonat vikten av att Polismyndigheten följer sina riktlinjer avseende upprättande av beslutsunderlag i inhämtningsärenden. Utan ett sådant underlag försvåras nämndens uppgift att i efterhand kontrollera huruvida tvångsmedelsanvändningen har varit i enlighet med lag.⁴

Sammanfattningsvis anser nämnden att Polismyndighetens handläggning av inhämtningsärendena inte har präglats av sådan omsorg och noggrannhet som varit påkallad.

³ Polismyndighetens riktlinjer för verksamhet enligt lagen (2012:278) om inhämtning av uppgifter om elektronisk kommunikation i de brottsbekämpande myndigheternas underrättelseverksamhet (PM 2016:32) beslutade den 30 september 2016.

⁴ Nämndens uttalande den 13 juni 2019 ”Inhämtning av uppgifter om elektronisk kommunikation vid Polismyndigheten (region Bergslagen)” dnr 137-2019.

4. BESLUT

Med detta uttalande avslutas ärendena.

På Säkerhets- och integritetsskyddsnämndens vägnar

Gunnel Lindberg

I avgörandet har deltagit: Gunnel Lindberg (ordförande), Anti Avsan, Charlotta Bjälkebring Carlsson, Matheus Enholm, Christina Linderholm och Björn von Sydow (enhälligt).

Föredragande: Ylva Marsh

Expedition till:

Polismyndigheten, Rättsavdelningen, enheten för rättslig styrning och stöd (dnr A631.224/2019 och dnr A077.726/2020)